

Posamezna številka št. 1 in 2.

Naročilna lista: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserirati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Maša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 115.

7. številka.

MARIBOR, dne 4. marca 1925.

Letnik I.

Samostalno demokratske priprave za konkordat.

Samostalni demokratje kažejo zadnji čas veliko skrb za katoliško Cerkev. Bojijo se, da bi se Cerkev izneverila svojemu visokemu zvanju, ki je v duhovni sferi, v območju istine in ljubevi, v področju poduhovljenega življenja. Da bi Cerkev odgovarjala temu svojemu vzvišenemu poklicu, ki se krije z bistvom »čistega« krščanstva, bi se morala pred vsem razklerikaliti.

Po samostalno-demokratskem programu je namreč vse to, kar se danes prezentira in uveljavlja kot katoliška Cerkev, sam samcat in pravcat klerikalizem. To je nakaza pravega krščanstva. Pristno krščansko je samo in edino to, kar kot tako deklarira in prizna liberalna demokratska stranka. Rimski papež v vprašanju krščanstva in katoličanstva ni poglavitno kompetenten. On je oznanjevalec klerikalizma. Bistvo krščanstva, njegovo dolžnost in njegovo pravo avtoritativno tolmači Žerjav s svojo liberalno kompanijo, z dr. Kramerjem in drugimi »Jutrovskimi« korifejami.

Ves boj, ki ga vodi dr. Žerjav s svojimi »Jutrovci« proti klerikalnemu znanju, kojega glavno taobrišče v Jugoslaviji stoji v Sloveniji, ima »čisto krščansko« tendenco (namero): osvoboditi krščanstvo v Sloveniji klerikalnega znanja, oteptsi s slovenskega krščanstva vso klerikalno navlako ter vpostaviti v Sloveniji »čisto« krščanstvo. In kakšno bi bilo to krščanstvo? Religija brez verskih dogem, brez verskih predpisov in zapovedi, brez zakramentov in vseh nadnaravnih naprav, brez petka in svetka, kratka: pravo in golo poganstvo, opičeno z napuhnjanimi liberalnimi frazami. To je cilj, za katerim stremijo naši liberalni »Jutrovci«.

Tega svojega končnega cilja ne kažejo vsakomur in pri vsaki priliki. Tako svojega namena ne bi dosegli. V našem ljudstvu in v poedinah njegovih stanovih in slojih je še toliko od vernih naših pradedov izročena verskega kapitala, da ga naši nasprotniki ne morejo takoj razteptati in ugonobiti. Zato se slovenski svobodomislec, ki svojo modrost srka in črpa iz »Jutra«, licemerno dela in kaže kristjana, ki ima veliko spoštovanje pred verskimi svetinjami našega naroda. In baš iz tega spoštovanja »Jutrovci« deducirajo (zaključujejo) zahtevo: depolitizacija Cerkve.

Depolitizacija?! Kaj to pomeni? Depolitizirati pomenja koga osvoboditi politike ali pa mu jo zabraniti. Po »Jutrovskih« zahtevah Cerkev ne bi smela imeti nobene politike. Ali je ta zahteva upravičena? Ne in nikoli!

Cerkev je družba, in to najvišja, najvažnejša in najpopolnejša družba, ki ima svoj izvor direktno v Bogu samem. Božja ustanova je za zveličanje ljudi. Bog sam ji je predpisal njen delokrog, podelil ji je potrebno oblast in dal ji vsa primerna in potrebna sredstva. Ta svoj delokrog mora Cerkev izvrševati med ljudmi, ki so članovi tudi drugih društev: zasebnih in javnih, in zlasti onega velikega društva, ki se mu pravi država. Ta razna društva imajo svoje programe, s katerimi posegajo tudi v cerkveno področje: v vprašanja o svetovnem naziranju, o namenu in cilju človeškega življenja, o življenju onstran groba, o razmerah in zakonih socialnega življenja, o družinskem življenju, o zakramentu, zakonu, o vzgoji mladine, o šoli itd. Ako smejo taka združenja s svojimi programi posegati v področje vere in Cerkve, ako se sme postaviti in braniti načelo zgodovinskega materializma, marksizma, civilne po roke, brezverske šole, ali ne bi smela Cerkev proti takim družbam in njenim programom postaviti, braniti in širiti svoj program, delati torej svojo politiko? Kdor bi hotel to zabraniti Cerkvi, bi od nje zahteval, da se mora v javnosti pred svojimi sovražniki umakniti v zapeček ter tamkaj križemrok čakati, kaj bodo drugi o nji in proti nji milostno ali nemilostno ukrenili. To bi torej depolitizacija prinesla katoliški Cerkvi.

Kako neupravičena in hudobna je ta liberalna zahteva o depolitizaciji Cerkve, še bolj razumemo, ako pomislimo, da so člani Cerkve, bodisi lajki bodisi duhovniki, obenem tudi člani države. Vsi člani države pa imajo po ustavi in zakonu pravico udruževanja in zborovanja, torej pravo političnega udejstvovanja. Ali naj imajo to pravo samo takozvani svobodomisleci in liberalci, ne pa verni katoličani s svojimi duhovniki?! Kdor to zatrjuje, ta uči nesramno teorijo (nauk) o državljanih prvega in drugega reda. Prvi bi imeli vse pravice, in to so seveda liberalci in svobodomisleci, drugi pa nič pravic, marveč tem več dolžnosti in bremen, in to so verni katoličani, ali kakor jih »Jutrovci« imenujejo: klerikalci. Žerjavovci in Pribičevčevci se jako motijo, ako mislijo, da jim bo uspela njihova depolitizacijska nakana ter da bodo mogli katoliške vernike, in to je ogromna večina slovenskega ljudstva, degradirati do politične uloge hlapca Jerneja v naši državi.

Samostalni demokratarij pod vodstvom Pribičeviča in Žerjava so tako naivni, da mislijo, da bo rimski papež podpiral njihove hudobne nakane, ki jih imajo s takozvano depolitizacijo Cerkve v Jugoslaviji. Apostolska stolica se nikdar ni dala depolitizirati. Papež Pij IX. je svecano obsodil svobodomiselnost in liberalizem, papež Leon XIII. je

obsodil socialno demokracijo in neprirodni komunizem, Pij X. je obsodil program modernizma. Jugoslovanski demokratski naivneži pa si domišljujejo, da bodo rimskega papeža depolitizirali, to je, napravili ga naklonjenega svojemu lastnemu nekatoliškemu programu! Ne vemo, kaj je pri njih večje, ali hudobija ali neumnost.

Toliko pa vemo in to smemo trditi kot sigurno, da bodo ti politični zagrizenci in nasprotniki katoliške Cerkve vsako vprašanje, ki ga vzamejo v svoje nesrečne roke, tako tudi za našo državo velevažno vprašanje konkordata z Apostolsko stolico, diskreditirali ter izpostavili največji opasnosti, da ne bo rešeno.

Pristaši slovenskega »Jutra«, hrvatske »Riječi« in srbske »Reči« pojmujejo katoliško Cerkev kot organizacijo brez lastne vlasti in brez lastnega prava. Po njihovem liberalnem primeru je vir vsega prava država. Tudi katoliška Cerkev v Jugoslaviji nima več in drugega prava, kakor samo to, ki ji ga podeljuje država. Položaj Cerkve v naši državi določuje torej samo državna vlast, Cerkev ima samo to pravo, da k temu, kar država, odnosno vlada, določi in odredi, izreče da in amen ter kvečjemu še da svoj blagoslov. Ali je s takega stališča sploh mogoč kakšen konkordat?!

Pred otvoritvijo skupščine.

Radikali razmišljajo o sporazumu. V radikalni stranki narašča upliv onih poslancev, ki naglašajo, da ne bo šlo brez sporazuma in da bo treba kreniti s poti, za katero je doslej Pribičevič vnmel in navduševal radikalno stranko. O razpoloženju v radikalni stranki pišejo »Novosti«: »Ponovno se govori o tem, da bi se temelji za sporazum razširili na radikale. Ne more se popolnoma natančno ugotoviti, od katere strani prihajajo te vesti, kdo in o komu se izjavljajo. Blok narodnega sporazuma odločno dementira, da zahteva stik z radikali. V Zagrebu pa se nadaljujejo razprave in dokazovanja, da je sodelovanje radikalov za sporazum možno in tudi nujno potrebno ter bi v radikalni stranki prevzele vodstvo osebe, ki so naklonjene sporazumu. V političnih krogih mislijo, da je želja drugega ustavnega činitelja, da bi se poizkusili vsi napor, da se izpelje živa koncentracija vseh strank, da se reši državna in narodna kriza na temelju sporazuma. Zdi se, da je tudi med radikali večja skupina, ki vedno bolj pridobiva na pristaših in ki zahteva, da se stopi v stik z opozicijo. Pašič je glavna zapreka, da bi se pričela ta nova orientacija, vendar mislijo, da bi se moral prisiliti, da popusti pod pritiskom od posebne strani in celokupnega javnega mišljenja v državi in v inozemstvu. V tem slučaju bi Pašič odšel v inozemstvo na oddih. Približanje radikalov bloku narodnega sporazuma in ljudske demokracije pa bi izvršil, kakor se zdi, Ljuba Jovanović s Pašičevim dovoljenjem. Ravno tako mislijo, da bi bili po takih kombinacijah radi Pašičeve izločitve izločeni tudi vsi drugi načelniki strank opozicijskega bloka. Pa tudi je jasno, da je iz vsake kombinacije izključen Pribičevič, ki bi ostal na cedilu.«

Radikalne nade glede opozicije. Pred zasedanjem narodne skupščine zborujejo te dni posamezni opozicijski poslanski klubi. V Beogradu zborujejo Davidovičevi demokraci, v Zagrebu zborujejo danes poslanci HRSS in Hrv. Zajednice, v Ljubljani je pa imel včeraj svojo sejo Jugoslovanski poslanski klub. Radikali si predstavljajo ter se nadajo, da imajo te seje nalogo in namen, sprejeti ali pa zavrniti sklepe glede enotnega bloka opozicije. Napeto pričakujejo, da se sliši odkod vest, da je ta ali ona skupina zavrnila sklepe glede enotnega opozicijskega bloka narodnega sporazuma. Radikalne nade so pa prazne, kajti vse te seje nimajo namena spremeniti kaj na soglasnem sklepu o enotnem opozicijskem bloku, ampak so samo razgovori glede prvih dni parlamentarnega zasedanja in zlasti glede materijala, ki se bo izročil verifikacijskemu odboru.

Program bloka narodnega sporazuma. Zagrebško časopisje se mnogo bavi s programom bloka narodnega sporazuma. »Večer« piše, da so se stranke bloka zedinile v ugotovitvi, da se prizna današnja oblika in vladavina države in da se vstraja na reviziji ustave v smeri zgraditve samoupravnih edinic. — »Obzor« konstatira isto in pravi, da je osvojen načrt dr. Voje Marinkoviča o samoupravah. Pristavlja še, da bo za predsednika bloka izvoljen g. Ljuba Davidovič, ki bo na eni prvih sej parlamenta objavil program bloka narodnega sporazuma v definitivni štilizaciji. — »Hrvat« poroča med drugim, da je blok razčistil vsa vprašanja, ki bi mogla preprečiti korektno razumevanje njegove politike. Vse, kar je storjeno, je storjeno iskreno in možato radi večjih splošnih interesov, katere ima blok pred očmi, da se ustvari možnost definitivne ureditve naših razmer. Načrt aktualnega programa bloka naj bi bil podlaga za edinstveno in pozitivno delo v tem pravcu.

Program bloka narodnega sporazuma. Zagrebško časopisje se mnogo bavi s programom bloka narodnega sporazuma. »Večer« piše, da so se stranke bloka zedinile v ugotovitvi, da se prizna današnja oblika in vladavina države in da se vstraja na reviziji ustave v smeri zgraditve samoupravnih edinic. — »Obzor« konstatira isto in pravi, da je osvojen načrt dr. Voje Marinkoviča o samoupravah. Pristavlja še, da bo za predsednika bloka izvoljen g. Ljuba Davidovič, ki bo na eni prvih sej parlamenta objavil program bloka narodnega sporazuma v definitivni štilizaciji. — »Hrvat« poroča med drugim, da je blok razčistil vsa vprašanja, ki bi mogla preprečiti korektno razumevanje njegove politike. Vse, kar je storjeno, je storjeno iskreno in možato radi večjih splošnih interesov, katere ima blok pred očmi, da se ustvari možnost definitivne ureditve naših razmer. Načrt aktualnega programa bloka naj bi bil podlaga za edinstveno in pozitivno delo v tem pravcu.

Skrbi radi sestave nove vlade.

Spori med vladnimi zavezniki. Na zahteve samostojnih demokratov po notranjem ministrstvu in po drugih važnih mestih v novi PP vladi radikali sicer niso dali točnega odgovora, obnašajo se pa tako, da lahko vsakdo sklepa, da so vse prej kot pa posebno naklonjeni Pribičevičevi skupini, da ji mislijo samo vzeti, ne pa dati. Samostojne demokrate posebno to vznemirja, da se Pašič zadnji čas posvetuje samo z radikalnimi ministri ter demokratov ne vabi na seje, ki razpravljajo o vprašanju nove vlade in o taktiki po sestanku narodne skupščine.

Korupcije osumljeni radikali. Pri razpravljanju o sestavi bodoče vlade se poleg Pribičevičevih demokratov silijo močno v ospredje tudi vsi nekdanji radikalni ministri,

proti katerim je pripravljala Davidovičeva vlada obtožbo radi korupcije. Laza Marković, Velizar Janković, Janjič in Kojič hočejo biti na vsak način zopet ministri, češ, da jim je s ponovno izvolitvijo za poslance izrečena zaupnica in ovržen sum vseh nepravilnih dejanj. Vedno nadlegujejo Pašiča, naj jim zagotovi sprejem v vlado ter jim tako da zadoščenje, ker bi se drugače reklo, da more le nekaj biti na obtožbah, ko niso ponovno imenovani za ministre. Vsi ti ministrski kandidati se obnašajo kot največji ciniki, ko je daleč po svetu znano, na kak način so prišli do mandatov in kako so se doslej branili zaslužene obtožbe in odgovornosti.

Po svetu.

Po smrti nemškega državnega predsednika. Po ustavi vodi do novih volitev predsedniške posle državni kancler, torej sedaj dr. Luther. Za izvolitev državnega predsednika je potrebna prvič absolutna večina, če se pa ta ne more dobiti, se pa volitve ponovno izvedejo po poteku 14 dni in tedaj zadostuje tudi relativna večina. Kdo bo Ebertov naslednik, se sedaj še ne da uganiti. Največ se misli na to, da bodo republikanci: socialisti, centrum in demokrati, postavili kot svojega skupnega kandidata bivšega kanclerja dr. Marxa. Glavni odbor nemške demokratske stranke je imel v nedeljo plenarno sejo, katere so se udeležili delegatje stranke iz vseh krajev Nemčije. Predsednik Koch je pred prehodom na dnevni red imel kratko, a toplo pismotnico povodom smrti državnega predsednika. Naglašal je med drugim, da bo demokratska stranka vporabila ves svoj upliv in vsa sredstva, da se doseže med nemškimi republikanskimi strankami pošten sporazum glede skupnega kandidata za predsedniško mesto. Le v slučaju, da se ne doseže ta sporazum, je stranka odločena pri prvih volitvah postaviti lastnega kandidata. Glavni odbor je nato v soglasno sprejeti resoluciji ugotovil, da je vlada zdaj popolnoma neaktivna v zunanji politiki, osobito kar se tiče glede ureditve vprašanja kölnske cone.

Francoski proračun. Po dolgih razpravah je francoski parlament izdelal proračun za tekoče leto. Novi proračun izkazuje 34 milijard frankov dohodkov in nekaj manj iz-

datkov. To je prvi proračun po vojni, v katerem se izdatki krijejo z dohodki ter se izkazuje celo nekaj prebitka. Zbornica je sprejela proračun s 328 glasovi. Opozicija je glasovala proti, kar sta Herriot in Louchet v svojih govorih ostro ožigosala.

Sestanek poslaniške konference. Včeraj se je sestala v Parizu poslaniška konferenca, da pretrese izjavo verzijskega vojaškega odbora. Seji so prisostvovali tudi maršal Foch in vsi člani vojaške komisije.

Vstaja Kurdiv. V preteklem tednu je izbruhnila na vshodu turške države, v Kurdistanu, že dolgo časa pripravljena vstaja kurdskih plemen. Spočetka se upor Kurdiv ni pripisovalo nobene važnosti, iz nervoznosti, ki je zavladala v Turčiji, in iz vojnih priprav se pa vidi, da pomeni upor precejšnjo nevarnost za turško republiko. Vstaši prodirajo iz svojih nepristopnih gorskih gnezd v notranjost države, kjer se jim pridružujejo razni reakcijsni elementi, ki so nezadovoljni z naprednim režimom Kemal paše. Turčija pošlje proti upornikom dobro opremljeno armado, katero bo vodil Kemalov zaupnik Izmet paša. Angleški listi trdijo, da je upor verskega značaja, ker zahtevajo Kurdi zopet vpostavo kalifata. Vstaški pokret vodi šaik Said, ki se ki se naziva za Mohamedovega poslanca. Turška vlada pa trdi, da so upor zanetili Angleži, da s tem oslabe Turčijo ter pojačijo svoje pozicije v Iraku, zlasti pa, da obdrže Mosul, katerega bi morali odstopiti Turčiji.

Spomin na Trockijevo bivanje na Dunaju. Dunajski list »Der Tag« od nedelje ima zanimiv opis, kako je sovjetski prvak Trocki kot politični begunec bival na Dunaju.

Sredi leta 1907 je prišel z ženo in sinom ter si je v predmestju pod imenom dr. Leo Bronsteini najel stanovanje. Tedaj je bil star dobrih 30 let in je pri ljudeh, s katerimi je prišel v dotiko, napravil s svojim odločnim, a mirnim nastopom najboljši utis. V stanovanje je par dni spravil same zaboje knjig in spisov in kmalu so se začeli pri njem shajati ruski begunci iz celega mesta in tudi iz drugih krajev. Vsled teh čestih obiskov, ki so trajali pozno v noč, je prišel navskriž s hišnim lastnikom ter se je preselil v drug okraj. Tu je bilo isto. Z ženo in sinom je živel zelo skromno ter je delal po cele noči. Največ se je družil s sedanjim sovjetskim zastopnikom na Dunaju Joffejem. V tem stanovanju mu je žena rodila drugega sina in sosedje se še sedaj vedo spominjati, da je lepo skrbel za svoja otroka. Za otroka je imel edino postelj, sam in žena sta pa spala na tleh. Ko se je začela vojna, so ga hoteli zapreti, a so se končno le premislili, da bi bila to čisto nepotrebna in neumna usluga vojnemu sovražniku: caristični Rusiji. Pustili so ga, da je neovirano odpotoval v Švico. Tik pred odhodom je imel konflikt z vojnimi hujskači, ki so kakor obsedeni vpili po ulicah: »Serbien muss sterben!« in druge tedaj običajne vojne hujskarije. Trockijeva dečka sta pred hišo to vpitje zavračala s klici: »Hoch Serbien!« in če ne bi prišel oče in neki sosed, bi bila druhal otroka ubila. Ker mu je v zadnjem času šlo vedno težje z denarjem, je Trocki še nekaj malih dolgov zapustil na Dunaju. V njegovem stanovanju so pa našli par svežnjov spisov, ki so se pa razgubili.

Teatralčni samomor ogerskega fašista. F. Kisz v Budimpešti, eden od glavnih ogerskih fašistov in član teroristične organizacije »Prebujeni Madžari«, je pozval dopisnike in poročevalce listov, naj pridejo v neko kavarno, če hočejo prisostvovati nekemu izrednemu dogodku. V kavarni se je res zbralo kakih deset novinarjev, prišel je tudi sam Kisz ter se je pred njimi z revolverjem ustrelil v prsa. Smrtno ranjenega so pripeljali v bolnišnico, pri njem so pa našli pismo, v katerem stoji, da je zato pozval novinarje, da ima priče, kako se lahko mirno loči od življenja. Kot vzrok samomora navaja spore v organizaciji »Prebujeni Madžari«. Ta organizacija in predvsem sam samomorilec z nekaterimi tovariši je vodila vse atentate v zadnjem času, kakor bombni atentat na neko judovsko veselico, poskus bombnega atentata na francosko poslanstvo, pošiljanje bomb in peklenjskih strojev urednikom lista »Az Est« in drugim opozicijskalcem itd. Med teroristi trajajo že dalje časa spori in Kisz je menda vedel, da ga hočejo spraviti s poti kot nepokornega člana ali pa kot neljubo pričo. Kisz še ni mrtev in so ga celo lahko zaslišali.

Pomlad v Rusiji. Skoro v celi Rusiji je letos že prenehala zima in nastalo je krasno pomladansko vreme. Tako zgodnje pomladi v Rusiji se ne pomnijo, ker običajno je prenehala zima v severnem delu države šele koncem maja; letos pa se je že tudi tu sneg raztopil in temperatura raste vsak dan bolj. Reke so že oproščene ledu in ladijski promet je že obnovljen. V nekaterih gubernijah se je sneg tako naglo talil, da so nastale velike povodnji ter so cele pokrajine podobne jezerom.

Iz Slovenije.

Poslanci SLS so se zbrali v torek, dne 3. marca, k važnemu posvetovanju v Ljubljani. Konstituiral se je Jugoslovanski klub. Za predsednika je bil izvoljen dr. Anton Korošec, za podpredsednika Anton Sušnik. Za gospodarja v klubu je izbran Janez Brodar, za tajnika dr. Jakob Hodžar in Karel Škulj. Dr. Korošec je izzvrpno poročal o političnem položaju. Napravili so se važni sklepi kot smernice za bodoče delovanje Jugoslovanskega kluba. Seja se nadaljuje dne 6. in 7. marca v Beogradu, kamor bodo te dni poslanci odpotovali.

Nagrobni spomenik blagopokojnemu mons. dr. Medvedu. Bivši učenci blagopokojnega dr. Medveda bodo v najkrajšem času postavili svojemu ljubljensmu profesorju nagrobni spomenik. Pripravljalni odbor za ta spomenik se bo osnoval te dni.

Bolezni dopust je dobil bivši provizor na Pernicah g. Martin Verzelak in se je nastanil pri Sv. Janezu pri Mariburgu.

Za romanje v Rim se je do danes oglasilo 420 oseb iz mariborske in ljubljanske škofije. Posamezniki še bodo gotovo prišli, tako da je pričakovati okoli 500 udeležencev.

Povolitveni glasovi od Sv. Marjete ob Pesnici. Od Sv. Marjete smo prejeli: Volitve so za nami, volilna burja se je podela. Zmaga je na naši strani kljub vsem grožnjam samostojnežev od gostobesednega Sumana do Krambergerjevega Frica, ki je moral na zadnjem žebotovem shodu pri Sv. Marjeti s pajdaši vred na zrak. Fric sedaj dela bridko pokoro za vse nerodnosti, katere si je privoščil ob priliki našega shoda. Pred shodom naše stranke in na dan volitev je trgal naše letake in agitiral za Samostojno in danes . . . Marječani se v zahvalo za trganje naših plakatov izogibljejo njegove gostilne. Kot en primer zavednosti naših hočemo povedati, kaj se je zgodilo Fricu v pustnih dneh: V drugi polovici februarja sta se vršili pri Sv. Marjeti dve poroki naših dveh zavednih pristašev. Kakor je že pač navada, gredo svatje po končanih poročnih obredih z godbo v gostilno. Naš marječki krčmar Kramberger, njegov sinko Fric in žnidar Ploj so si pri pogledu na mnogoštevilne goste menci v zadovolju roke, češ, danes bo pa zopet krenil masten zaslužek. Ko je bila poroka končana v cerkvi, so krenili vsi gostje z godbo na čelu v drugo gostilno — mimo razočarane trojice, ki je že v duhu gledala lepe stotake in sladke pogače. Naj se stari Kramberger zahvali svojemu sinu, da mu je tokrat mesto lepega zaslužka ostal razočaran obraz. Pri Krambergerju so za pust popevali: Lani smo bili pogač siti — letos pa zelja!

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. poročajo: Dne 15. svečana t. l. se je preselil g. Adolf Salberger, ki je bil tukaj priljubljen odvetnik, v Ljutomer. Želimo mu, da si bil naš somišljenik, vse najboljše ter ga Ljutomerčanom toplo priporočamo. Tukaj pri Sv. Lenartu v Slov. gor. izvršuje njegove posle naš verni somišljenik g. notar Fran Štupica, dokler ne bo otvoril drugi odvetnik pri Sv. Lenartu odvetniške pisarne.

Kmetijskim strokovnjakom! V Sloveniji bo popolniti že v kratkem tri mesta kmetijskih strokovnjakov v javni službi. Gospodje tovariši, ki bi se za nameščenje v državni službi zanimali, dbe natančneje informacije potom društva. — Društvo kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo, Maribor, vinarška šola.

Postajališče Pušinci-Frankovci. Na novi progi Ormož — Ljutomer želi prebivalstvo ustanovitev postajališča v Pušincih. Dne 3. t. m. se je na licu mesta vršila komisija, ki je ugotovila nujno potrebo postajališča. Ivanjkovski Potovar, kateri hoče imeti povsod svoj nos zraven, se z vsemi štirimi trudi, da bi preprečil to potrebno napravo.

Na Murskem polju so se pojavile poljske miši v velikem številu. Žito je v nekaterih občinah popolnoma uničeno. Posebno prizadeti so žitni posevki ob Muri, n. pr. Krapje in Cven ter Mota. Dne 28. februarja sta dva strokovnjaka iz Maribora prišla z nekim aparatom, kateri s strupenimi plini uničuje mišjo zalego. Ljudje mislijo, da so miši preplavale Muro ter so se tako preselile iz Prekmurja, kjer so že po večini požrle žito. V prekmurskih občinah, n. pr. v Bakovcih in Dokležovju, se opaža, da so miši poginile in izginile. Morda so pa le uplivali kužni bacili, katere so leta 1924 polagali mišim na kruh!

Nekaj o narodnem bloku v krajih pod Bočem. — Od Sv. Florjana pod Bočem poročajo: Kako so pri nas narodni ploh vlekli dne 8. februarja. Mi, ki smo spustili naših 92 kroglic v prvo škrinjico, smo gledali in opazovali naše naprednjake, po katerih potih so svoj strašni ploh vlekli ter jih sedaj širši javnosti opišemo. Prva pot ploh se je vlekla iz Dola od Pobežina v Sp. Sočno k 3 hišam, od tam je krenila v Gornjo Sočno, kjer so mu vse hiše salutirale in nazadnje zavila po bližnji poti do naše šole, kjer se je vršila volitev. Druga pot je šla iz Barina od Fakeca in Poharca mimo Poharčevega in Borovčikega kamenoloma v Gor. Gradišče k vsem hišam razen Kregarjev in morda tudi Hriberške ter se zaobrnila zopet nazaj proti šoli mimo Krajnceve gostilne, ki je ta dan točila brezalkoholne pijače. Tretja pot tega našega ploh pa je prišla naravnost iz Krajnceve hoste na Boču ter je klestila mimo Kunstekov, Krošnov in Menihov zopet proti šoli, t. j. proti kraju volišča. Na večer po volitvah pa so ga spravili k Krajncem, ga nekoliko poškopili s solzami in treznim čajem in ga lepo shranili v drvarnici do prihodnjih volitev. Mi pravi volilci pa ob tej priliki vprašamo naše učiteljstvo, ki se je pri poganjanju tega ploh precej utrudilo, ali je plačano za svoje službovanje od Žerjav-Pivkove kompanije, ali ne od nas davkoplačevalcev, ki jim izročamo svoje otroke v pouk in odgojo in ne radi raznašanja raznih časnikov in agitacijskih listov. Vse svoje zasukane sorjake, ki se dajo vpreči v narodni ploh in pljuvajo v lastno skledo radi par frakarjev iz Rogateca, pa opozarjamo, naj hodijo po posojilo k raznim Perkovičem, Potočnikom, Stefancijozom in drugim naprednjakom ali k Sv. Križu na Takalce po 15 odstot, pri posojilnicah Slovenske ljudske stranke ga ne bodo dobili nikdar. Več katoliško zavednih Florjančanov.

Predlaskem smrtno ponesrečil župnik — letos za pust so mu brata ustrelili. Vsem je še v živem spominu, kako so v noči od 9.—10. julija 1923 v Breznu v Dravi smrtno ponesrečili kar 4 naši duhovniki. Med žrtvami je bil tudi župnik od Sv. Trojice v Halozah g. Ivan Baznik. Letos na pustno nedeljo je neka zloba v človeški podobi v Malenci — župnija Catež na Kranjskem ustrelil brata pokojnega g. Baznika.

Smrtna obsodba pred celjsko poroto. Te dni se je pričela v Celju pomladansko porotno zasedanje. Že prvi dan je izreklo sodišče smrtno obsodbo. Na smrt je obsojen 24letni Franc Podlessek, doma iz Spodnjih Pohancev. Obdolžen je, da je umoril in oropal dne 18. oktobra 1924 Ano Klakočar iz Vojskega. Obdolženec je svoje dejanje trdovratno tajil, toda dokazi o njegovem zločinu so tako tehtni, da so porotniki potrdili vprašanje roparskega umora z 10 glasovi. Smrtna obsodba je Podlesnika jako hudo pretresla.

Iz Rogaške Slatine se nam poroča: Zimska sezona v našem zdravilišču se bliža svojemu koncu in izredno lepo pomladansko vreme nas že opozarja na bližajočo se letno sezono. Vsled izkušenj zadnje sezone, ki je bila po številu gostov največja, odkar obstoja naše zdravilišče in smo vsled tega trpeli na pomanjkanju stanovanj, naročajo že sedaj naši stari gostje stanovanja, predvsem za mesec julij in avgust. Prepričani smo, da bi polovica onih gostov, ki dohajajo k nam v teh mesecih zbralo si drug čas za svoje zdravljenje, posebno maj in junij, če bi vedeli, kako lepa je narava takrat pri nas in ko je vrhutega prostora povsod dovolj, mnogo več miru in so cene zdajno nižje. — Letošnjo ugodno zimsko vreme nas je podpiralo pri pripravah za bodočo sezono tako, da bo zdravilišče že ob otvoritvi sezone v vsakem oziru urejeno moglo sprejeti nove goste. Za letošnje leto smo izpopolnili predvsem naprave našega zdravilišča. Tako bomo dobili röntgen-zavod, laboratorij za vsakovrstne preiskave, električne kopeli (Vierzellenbad) itd. Poleg koncertov, radio-postaje, kino, ki bo v bodoče v lastni upravi zdravilišča in različnih drugih umetnih in zabavnih prireditev, bo vojaška godba, ki je v lanskí sezoni žela neomejeno pohvalo gostov, vzdrževala prvovrstne promenadne koncerte. Cene ostanejo iste, kot v prejšnji sezoni. Ob tej priliki opozarjamo, da smo dobili glede bolnikov z nalezljivimi boleznimi stroge predpise in se predvsem ne bodo sprejemali

v zdravilišče bolniki z tuberkulozo, ker tukajšnje podnebje ni ugodno za bolezní na pljučih. Deca do 4. leta se bo sprejemala v državne zdraviliške zgradbe le, če je bila pred prihodom v zdravilišče prijavljena. — Interesentom obenem sporočamo, da bodo v prihodnjih dneh razpisani v zdravilišču trije trgovski lokali. Vsa pojasnila glede teh lokalov, kakor tudi vse druge podrobnosti o sezoni daje ravnateljstvo zdravilišča.

Spomin na dr. Medveda počastimo najlepše, če darujemo Dijaški kuhinji, koje predsednik je bil rajni. Blagohotni darovi naj se pošiljajo na naslov »Dijaška kuhinja v Mariboru. Poštne položnice na razpolago.

Dnevne novice.

Pozor na modri križ in položnice! Naročnina preneha s 1. ali 15. marcem. Tudi razne zamudnine prosimo, da naročnino kmalu ponovijo, ker se jim mora drugače list v najkrajšem času ustaviti. List stane: celoletno 80 din., polletno 40 din., četrtletno 20 din. V inozemstvo še enkrat toliko. — Upravništvo.

Dr. Kramerjeve sanje. »Tabor« poroča, da se je vršile zadnje nedelje v Mariboru seja oblastnega odbora demokratske stranke za mariborsko oblast. To sejo je počastil tudi »Jutrov« direktor dr. Albert Kramer, ki je seve govoril. Med drugim je udaril na povolitveni policajdemokratski boben, češ, da je zgubil narodni blok v celi državi najmanj 12 mandatov. Te svoje trditve dr. Kramer sam ne verjame, ampak je prepričan, da bi bil brez nasilja Pribičević in njegova družba prišla čisto oskubljeni v narodno skupščino. Goljujita — pretresavanje kroglic iz Radičevih škrinjic v policajdemokratske in najhujši volilni teror, kar ga pomni zgodovina, je pripomogel Pribičeviću in njegovi stranki do nekaj mandatov. Že od nekdaj je navada Žerjavovcev, da se po volitvah bahajo, kaj vse bi še bili lahko dobili, a niti tokrat niso, ko sta jim bila na razpolago denar in vsa oblast. Dr. Kramer se naj le zamisli v položaj, da bi se Pribičevićeva družba udeležila skorajšnjih volitev v opoziciji. V tem slučaju pa ta gospoda ne bo izgubila 12 mandatov, ampak dokaj več!

»Rdeča pomoč.« Ko je policija v Beogradu našla zapiske mednarodnega podpornega društva »Rdeča pomoč« in ko se je tudi sodišče postavilo na stališče, da je to nekaka nevarna komunistična organizacija, so se začela na veliko preganjanja delavskih voditeljev in vseh, ki se kolikor toliko smatrajo za pristaše komunističnih idej. Najprej so vse pozaprl, ki so bili omenjeni v zaplenjenih spisih »Rdeče pomoči«, potem so se pa lotili tudi onih, ki so imeli kake prepovedane knjige in liste, pa naj si to tudi samo za svojo lastno uporabo in popolnoma brez dokaza kake propagande. Med vsled tega aretiranimi je največ študentov in sploh inteligence, ki čisto naravno pokretno v svetu ne zasleduje po odredbah policije, ampak samostojno ter poseduje tako tudi literaturo, ki je prepovedana. V Zagrebu so akademiki že sklenili protestno spomenico proti postopanju policije.

Kasarne železniškega strojnega osobja v Zagrebu. Razmere v kasarnah strojnega osobja v Zagrebu-Sava so pravi škandal in sramota. Nesnage, ki se kopiči, si človek ne more predstavljati, dokler je ne vidi. Stenic in drugega mrčesa kar mrgoli, na ležiščih je po ena rjuha, ki se nikdar ne menja in ne pere, ampak kar naprej rabi, dokler se popolnoma ne raztrga. V kasarni je tak smrad, da človeku pri vходу kar sapa in noga zastane, a navedlo bi se lahko še mnogo drugih skandaloznih stvari, ki kažejo popolno pomanjkanje smisla za pravice in potrebe železniškega osobja. V interesu države, službe in javnosti je vendar, da so železniški uslužbenci zdravi in spočiti, da lahko točno in previdno opravljajo svojo službo. Če se uslužbenci po 12 do 18urni naporni službi ne da možnost odpočitka, je pa jasno, da ne bo mogel dobro vršiti službe. Gospodje od železniške direkcije in predstavniki najrazličnejših institucij pod imenom narodnega zdravja naj bi se že enkrat pobrigali za železniško kasarno, kjer je v največji nesnagi vedno strpano skupaj najmanj 15 ljudi in kjer tudi vsled tega ni misliti na počitek, ker se venomer prihaja in odhaja. Zalostno in sramotno je, da merodajni činitelji nočejo ali pa ne utesnejo upoštevati, da tudi železniško osobje potrebuje snago in red kot predpogoj zdravja in življenja. Da se da z dobro voljo mnogo storiti, pa naj si vzamejo za vzgled Zidanimost ter po njem uredijo kasarno v Zagrebu.

Sklep pravoslavnih veroučiteljev. Belgrajski pravoslavni veroučitelji so imeli zborovanje, na katerem so sklenili resolucijo, da se mora pravoslavni verouk poučevati v Srbiji in drugod v vseh razredih ljudske šole in v višjih razredih gimnazij. To resolucijo motivirajo s tem, da je pouk verouka v interesu učencev in ljudske morale sploh. Tozadevno resolucijo so izročili belgrajskemu patriarhu, ministru za prosveto in ministru za vere.

Vsem vojnim oškodovancem (prečanom)! Ker stopa od odbora za vojno odškodnino začeta akcija za priznanje vojne odškodnine, odnosno razširjenje tozadevnega zakona na celo državo, v odločilno fazo, pozivlja odbor še enkrat vse vojne oškodovance (prečane), kateri se še niso odzvali, da vpošljejo najkasneje do dne 20. t. m. kratko prijavo s sledečimi podatki: 1. Ime in poklic z natančnim sedanjim naslovom. 2. Kje je bil oškodovan? 3. Skupna svota škode v predvojni ceni. 4. Kje in kedaj je prijavil to škodo, odnosno kje je že vložil tozadevno vlogo? 5. Število družinskih članov, kateri sotprijo na posledicah vojne škode. Te prijave naj se pošljejo pismeno na naslov: Oroslav Rakuša, oficijal pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru. V informacijo, zakaj se zahteva ponovno zgornje prijave, se poroča, da ima odbor sicer že imenik skoraj vseh vojnih oškodovancev v Sloveniji in tudi nekaj iz Hrvaške, nima pa podatkov ad 2. do 5. zgoraj

navedenega obrazca za prijavo, katere se pa v svrhu nadaljnjega delovanja nujno rabi.

Nova sodna palača v Beogradu. Beograjska sodišča so bila dosedaj nameščena v različnih poslopih in razsejana po celém mestu. To je delalo velike neprilike občinstvu, posebno pa še advokatom, ker so morali od sodišča do sodišča premeriti celo mesto. Kedar se je ministristvo pravde odločilo, za vsa sodišča zgraditi skupno palačo, ki bo stala v bližini nove narodne skupščine. Z delom se prične na jesen t. l.

Kriza železniškega prometa v Bosni. Lani je dobila železniška direkcija v Sarajevu 345 vagonov na račun reparacije. Teh vagonov pa ni bilo dovolj in promet se ni zboljšal, ker se vedno kaj pokvari, a prav nič ne popravlja. Istotako je s stroji. V delavnicah se ne dela, ker ni kredita.

Poplave v Hercegovini. Vsled hudih nalivov so nastale v Hercegovini velike poplave, ki so povzročile precej škode. Posebno huda je bila letos poplava na takozvanem Popovem polju. To je velika ravnina, ležeča med hribi, in vsako leto na pomlad jo potokji in reke preplavijo; voda stoji potem par tednov in cela ravnina izgleda kot jezero. Ko voda odteče, obdelajo kmetje polja, ki so silno rodovitna. Mnogokrat pa jim deževje ves pridelek uniči. Letos stoji voda na Popovem polju že celi mesec in ni še opaziti nikakih znakov, da bi kmalu odtekla. Kmetje se boje, da bodo prepozno polje obdelali in jim na jesen poplava zopet vse uniči. Radi tega so se tamošnji prebivalci združili v zadrugo, ki bo proizvedla izsušenje Popovega polja, ter na ta način preprečila vsakoletne poplave. Zadruga dobi za izsušenje kredit od države.

Iz Maribora.

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Poročilo župana.

V upravni odbor mestne hranilnice se morajo voliti novi člani. Občinski svet sprejme predlog hranilnice in v odbor se izvolijo gg.: dr. Koderman, urar Bureš, trgovec Majer, Ivan Kravos, Kvas, dr. Kukovec, dr. Lipold, Šostarič, Voglar, Weixl, dr. Juvan, Ozvatič, dr. Veble, dr. Jurečko, Roglič in Pucelj.

Občina pristopi k »Zvezi za tujski promet« kot članica.

Društvo za podporo revnih učencev se zahvaljuje za podporo ter naznanja, da je bilo obdarovanih ob priliki božičnice 705 revnih otrok, med katere se je razdelilo 331 oblek, 249 parov čevljev in 189 parov perila.

Tvrdba Zlatorog se ponuja, da preskrbi brezplačno bloke za dinarski davek, če se ji dovoli tiskati reklamo na blokih. Ker je ta ponudba za občino zelo ugodna — bloki so ravno pošli in treba bi bilo nabaviti nove — se sprejme, da si se socialisti izjavijo proti.

Proračun za mestno občino je oblast odobrila, stavila je samo neke omejitve pri pobiranju gostščine. Zahteva, da se 20 odstot. doklada pri gostščini dovoljuje samo pri najemninah nad 200 dinarjev letno. Za odmero naj bi služila najemnina v letih 1923 in 1924. Občina bo prosila, da naj se pridrži črta, ker je v mestu precej hiš (kolonija), kjer najemniki plačujejo manj kot 200 dinarjev letne najemnine.

Tožbo proti obrtniku Lud. Uhlerju, v kateri je občina zahtevala izselitev iz lokala v magistratnem poslopiju, je občina pri III. instanci izgubila.

Zadruga »Mojmir« priredi letos zopet razstavo načrtov za malostanovanjske hiše. Prosi, da naj se ji dovoli v porabo kazinska dvorana in pomoč mestnih delavcev. Prošnji se ugod.

Po poročilu g. župana stavi na njega socialist g. Ošlak neumestno vprašanje, da je baje g. župan zakrivil z grožnjo odtgnitve podpore, da se v gledališču ni predstavljala drama »V vrtincu«. — Nadalje zahteva pojasnilo, zakaj se je odbila prošnja mestnih delavcev za plačo ob praznikih, ne da bi jo obravnaval obč. svet.

Prvo vprašanje zavrne gospod župan z energično utemeljitvijo, da je neresnica, da bi on kakorkoli vplival na prepoved igranja drame »V vrtincu«. Slučajno se je izrazil v pogovoru z intendantom gledališča, da se mu drama ne dopade, ker ne nudi nikakega pozitivnega učinka in istega mnenja je bil tudi g. veliki župan. Pri gledališki anketi ki se je malo pozneje vršila, so bili vsi udeleženci proti nadaljnim uprizoritvam in to je bilo tudi odločilno.

Prošnja delavcev je pa gotovo po pomoti vrnjena in to se je zgodilo brez vednosti g. župana. Delavci naj prošnjo še enkrat vložijo, da pojde rednim potom ter jo reši občinski svet.

Poročilo odsekov.

I. odsek. Trgovci Pregrad preurejuje bivši hotel »Stadt Wien« na Aleksandrovi cesti; v enem delu v pritličju namerava urediti trgovski lokal. V tem delu je dal stavbo zvezati z železnimi vezmi, drugod pa ne tako, da je sedaj hiša v nevarnosti, da se podre in opaziti je že na zidu nevarne razpoke. Mestni stavbeni urad je odredil, da se mora cela hiša popraviti. Pregrad se je pa pritožil, češ, da bi se morale potem vse stranke izseliti. Obč. svet sklène, da naj poslopije nanovo pregleda širša komisija, ki naj stavi konkretne predloge. Priziv Pregrada se zavrne.

Zadruga mesarjev se pritožuje, da prodajajo špeharji meso in slanino brez obrtnih listov. Obč. svetnik Hohnjec pojasni, da nekateri špeharji nakupujejo svinje okrog celo na Hrvaškem, potem pa jih prodajajo na mariborskem trgu, ne da bi plačevali kake davke. Gospod župan omenja, da naj se mesarji pritožijo proti takim špeharjem pri obrtni oblasti, ki jih bo kaznovala.

Radi predpisa davka na avtomobile so se pritožili nekateri lastniki češ, da avtomobili niso v rabi. Pritožba se zavrne in morajo davek plačati.

Hišnemu posestniku g. Starčiču se odpiše davek za čez merno uporabe vode, ker je počila vodovodna cev. Isto se ugotovi uradniški menzi.

II. odsek. Odbor, izvoljen od občinskega sveta, je odobril nove statute študijske knjižnice. Po novih statutah bo lastnik knjižnice mestna občina, ki bo nastavljal osobe in ga plačevala. Knjige, last zgodovinskega in muzejskega društva, ostanejo še nadalje v knjižnici. Upravljal jo bo kuratorij, v katerega voli občina 4. Zgodovinsko društvo 2 in Muzejsko društvo 1 člana. V kuratorij izvoli obč. svet kot člane g. župana dr. Leskovarja in obč. svetnike gg. Stabeja, Strmškega in Tumpeja.

Glede zdravniškega pregleda je bila mestna ubožnica dosedaj zelo zanemarjena. Vnaprej bo izvršil pregled in vizito bolnikov vsak teden mestni zdravnik.

V štiričlanski komite za postavitev Slomškovega spomenika se izvolijo g. župan in občinski svetniki gg. Stabej, Strmšek in Tumpej.

III. odsek. Občina Krčevina prosi, da bi se škropila Aleksandrova cesta do hišne številke 157 (v bližini Wögererjeve tovarne). Pripravljena bi bila za to plačati odškodnino. Stavbeni urad priporoča, da naj se da krčevinski občini samo voz za škropljenje na razpolago, ker z dosedanjimi vozovi ne more opraviti tega dela. Ker bi se pa dala zadeva mogoče ugodneje rešiti, se pooblasti mestni svet, da sklène tozadevno pogodbo.

Stavbeni urad objavlja neke vrste odgovorov na časopisne napade radi slabih cestnih razmer. Ugotavlja da je krivo pred vsem pomanjkanje drobilnega stroja, da se mora na ceste navažati predebel gramoz.

Premestitev vojnega okruha in mestne komande v Meljsko vojašnico svoječasno bivši občinski svet ni hotel vzeti na znanje. Temu sklepu se pridružuje tudi sedanjí obč. svet, ki bo skušal doseči tudi reguliranje najemnine.

Za regulacijo Vrtnice ulice ponuja občina posestniku Domicelju za odstop vsakega kv. metra sveta po 2 m² na občinskem zemljišču.

Provizorična cesta med Stritarjevo ulico in Jezdarsko vojašnico se opusti.

IV. odsek. Trgovec Šerec bi odkupil prostor pred kavarno, kjer si je postavil verando. Prošnji se ne more ugoditi.

Občina proda nekaj parcel raznim reflektantom pod običajnimi pogoji.

Trgovski gremij zahteva od električnega podjetja prispevek za vzdrževanje hiše, ali pa bo povišal najemnino. Sklene se, raje prispevati določeno svoto za vzdrževanje poslopija.

Plinske kandelabre občina ne more nikjer prodati ter je sedaj prisiljena, da je proda kot staro železo, da ji popolnoma ne zrjave.

Pazniku na mestnem pokopališču se zviša plača na 35 D dnevno, odbije se pa prošnja za zvišanje plače delavcem mestne plinarne in klavnice.

Oficirski dom prosi, da se mu nakaže stavbena parcela, kjer si namerava zidati svojo hišo. Ko bodo vse priprave gotove, mu bo šla občina na roko.

Posojilo Hipotekarne banke se je izkazalo sedaj kot nedosegljivo, dasi je bivši g. župan naglašal njegove ugodne pogoje in zagotavljal, da ga občina sigurno dobi. Hipotekarna banka ni na občinske dopise niti odgovorila. Šele sedaj je dobila občina odgovor, ki pa nikakor ni ugoden, ker zahteva banka v proračunu 25% amortizacijo in zelo visoke obresti. Občina je potrošila za razne intervencije bivšega socialističnega župana precejšnje svote, koristi pa nima od tega nobene.

Elektrarna Fala bi znižala cene nočnemu toku. Ker je ponudba še previsoka, se bodo vršila še nadaljnja pogajanja.

Dinarski davek se bo pavšaliral samo pri onih gostilničarjih in kavarnarjih, ki bodo sklenili z občino posebno pogodbo.

Zadruga »Mojmir« prosi za brezobrestno posojilo in za prepušitev nekaterih parcel, katere je pa občina že prodala. Posojila se ji ne more dati, ker občina sama rabi denar za stavbene svrhe, glede parcel pa se mora zadruga pogajati z lastniki.

Svoječasno — pred volitvami — je g. veliki župan sprožil načrt, da bi se v svrhu preureditve bivše dragonske vojašnice v stanovanjsko hišo ustanovila družba, katero bi tvorili Slavenska banka, kot lastnica objekta, mestna občina, ki bi dala denar in podjetniki, ki bi izvršili gradbena dela. Gospod veliki župan je hotel tako kar na hitro odpraviti stanovanjsko bedo, toda izkazalo se je, da je izvedba tako zamišljenega načrta nemogoča. Slavenska banka bi se rada sedaj vojašnice iznebil ter jo ponuja v nakup občini. V komisijo za pogajanja se izvolijo obč. svetniki Glaser, Roglič in Bahun.

Neka češka tvrdka se zanima za električno cestno železnico v Mariboru. Prosi, da naj občina pošlje potrebne načrte, da bi lahko stavila svojo oferto; načrti bi pa stali nad 60 tisoč dinarjev, kar je za tako dvomljiv uspeh vsekakor preveč.

Mestno kopališče ob Dravi ima občina v najemu od zasebnika Käferja; najemna pogodba poteče leta 1936. Posestnik zahteva sedaj zvišanje najemnine, občina mu pa ponuja 10 tisoč dinarjev kot odkupnino.

Policijski zapor v Ključavničarski ulici (hotel Graf) bo treba preurediti, ker je stanovanje jetničarja skrajno nezdruživo.

V. odsek. Postreščki so predložili novo tarifo, po kateri bodo zaračunali svoje delo.

Glede premestitve špeharjev iz Koroške ceste se ne more začasno ničesar ukreniti, dokler se ne uredi nova tržnica. Odsek priporoča, da naj se uredi na novem delu Glavnega trga lične tržnice, kot so v Grazu in na Dunaju.

Trg za seno in slamo se premesti iz Trga Svobode k mestni klavnici, kjer je sejmišče.

Železničarjem se dovoli popust v mestnem kopališču, kot državnim uradnikom.

S tem je bil dnevni red seje izčrpan in nadaljevala se je tajna seja.

Veletrežec Vilko Weixl je na zadnjem zborovanju mariborskih trgovcev v gostilni »Kosovo« zajahal šantavega in bosega Žerjavovega konja. Pod firmo »gospodarsko zborovanje« je Weixl shod spremenil v politično zborovanje za velesrbsko in koruptno Žerjavovo stranko. Ker je Weixl nas trgovce celi teden neprestano silil, da moramo priti na shod, smo iz radovednosti res tudi prišli. Sicer nas ni bilo posebno mnogo, ker na pripovedovanje našega Vilkota in Šostariča itak nihče nič ne da. Tokrat smo pa res mislili, da bo Weixl prinesel iz svoje torbe kaj posebnega. A kaj je bilo. Začel je napadati odlične trgovce iz Ljubljane. Posebno mu je ležal v želodcu veletrežec in mož-poštenjak g. Jelačin ml. Weixl se je kar potil, ko nam je v svoji gostobesednosti skušal dokazati, kako strašno smo trgovci oškodovani, ker je g. Jelačin sodeloval pri tem, da znani Mohorič ni bil izvoljen za poslanca v Ljubljani. G. Weixl, vprašamo Vas: Ali nas Mariborčane kaj briga, kako so volili v Ljubljani? Ali imamo mi sploh pravico se vmešavati v to, koga naj volijo Ljubljančani? G. Jelačin je imel čisto prav, če je deloval za izvolitev g. dr. Korošca proti Mohoriču. Nam je znano, da je Mohorič zanesel v čisto trgovske zavode in organizacije nesmiselno Žerjavovo politiko. Mi pravimo: Prav je, da je Mohorič propadel.

Še en glas o zborovanju trgovcev. G. Weixl nam je skušal dokazati, da bi bil tajnik Mohorič najboljši poslanec za Ljubljano. S tem je hotel reči: najboljši poslanec za Maribor bi bil Weixl ali Šostarič. Mohoriča poznamo, da ni za nas trgovce še prav nič napravil. Zanesel je politiko in politično gonjo v trgovske institucije. Mohorič je tudi aktivni orjunaš. Ali je vsega tega nam treba? Ne! Mi hočemo biti trgovci, pa nič drugega! Šostarič Vam suflira, kaj naj govorite, in orjunaš Pinter. Ali mislite, da smo mariborski trgovci pozabili roman o mestnem gospodarskem uradu, ko sta ga vodila Šostarič in Pfeifer? Mi pošteni in mirni trgovci dobro vemo, da ste Vi, Mohorič, Šostarič, Pinter in Lenard zapisani v Žerjavovo politično bratovščino. Ta bratovščina pa je v zvezi s Pašičevo. Kakšne uspehe in dobrote uživamo trgovci pod gospodstvom teh dveh Vaših bratovščin, se vidi na naših žepih. Kdo je kriv toliko konkurzov in insolvent, kdo je kriv strašnega pomanjkanja denarnih sredstev, kdo nam je ustvaril nezno visoke obresti. Ali mislite, g. Weixl, da smo trgovci res tako neumni, da bi Vam verjeli? Prav je imel Jelačin, da je zapustil Žerjavovo družbo. Mi ga spoštujemo in smo mu celo hvaležni!

Kriza v mariborski lesni trgovini. Izmed vseh trgovinskih panog je takoj po preobratu v Mariboru najbolj razcvetela lesna trgovina. Stavile so se nove, velike ter moderne žage, otvarjale vsak teden nove lesne trgovine na veliko in na drobno. Ta trgovina je skraja nosila lepe dobike, se je lahko zasluzilo in tudi ni bila potrebna za to stroko kaka posebno temeljita izobrazba. Procvit lesne trgovine v Mariboru je bil zelo kratek. Železnica je začela znatno dvigati tovarnino, druge države so začele z zavistjo gledati našo cvetočo lesno trgovino, naša valuta se je gibala v vednih in znatnih skokih, denarja je začelo primanjkovati, zidalo ter stavilo se ni v Mariboru skoro nič in z ravno kar opisano stagnacijo je v zvezi skoraj popolni zastoj, ki je nastopil zadnje mesce v mariborski lesni trgovini. Večina večjih žag je že ustavila obrat, one, ki pa še žagajo, delajo le malenkostno. Vsi mariborski lesni trgovci trdijo, da je glavni vzrok zastoja v njihovi stroki previsoka železniška tarifa. Ako bi se hotelo od merodajne strani lesno trgovino vsaj nekoliko ozdraviti in jo oteti, bi morala železnica znižati prevoznino vsaj za 30 do 40 odstotkov. En vagon lesa v Mariboru stane 12.000 din., prevoznina iz Maribora do Beograda pa 6000 din. Železniška uprava preko noči zvišuje tarifo, a ko gre za znižanje, ostane samo pri praznih obljubah. Znižanje tovarnine obljublja že precej dolgo, a gotovo ne bo nič iz tega, ker radikali in samostojni demokrati so veliki samo v obljubah, a ne v dejanjih! Ako se ne bo storilo v kratkem času nekaj korenitega od zgoraj za ozdravljenje naše obmejne lesne trgovine, bodo uničena vsa naša večja in pred leti cvetoča lesna podjetja. Z uničenjem lesnih trgovcev bodo pa tudi obenem prizadeti naši pohorski posestniki gozdov, katerih edini vir dohodka jim je les.

Iz delavnice državne železnice v Mariboru. Načelnik železniških delavnic v Mariboru g. inž. Dolinšek je premeščen v Ljubljano k direkciji na mesto g. inž. Ogrinca. Kdo bo novi vodja delavnic v Mariboru, še ni znano.

Osebnost. G. prof. dr. Mišič, ki je bil nedavno prestavljen v Beograd, se je zopet povrnil na svoje mesto kot gimnazijski profesor v Maribor.

Nesreča ali neprevidnost. Sinoči proti pol šesti uri zvečer se je peljala gostilničarka v Stolni ulici gospa Möšcha s konjem po Koroški cesti. Konj ni hotel naprej, ga je pa Anderlov natakav vendarle pripravljal do tega, da se je pognal v tek proti Stolni ulici. Ravno nasproti rešilni postaji je prišel pod drveči voz 7 letni fantek. Kolo voza je šlo otroku preko prsi in so ga odpeljali z rešilnim avtom v bolnico. Poškodba menda ne bo nevarnega značaja, ker je bil voz lahek »gumiradler« in je šlo preko otroka k sreči ono kolo, na kojega strani ni sedela sicer težka gospa Möšcha.

Glavni osumljenec krivde umora družine Mikl je v jetniški bolnici. Včeraj je bil oddan radi jetičnosti v jetniško bolnico znani Zlahtič, ki je osumljen kot glavni krivec pri umoru rodbine Mikl v Studencih pri Mariboru. Razvozljanje tega zagonetnega umora je še vedno v zastoju, ker Zlahtič trdovratno zanika krivdo, njegovega glavnega pomagača Čiča še italijanske oblasti do danes niso izročile.

V poročilu »Monsignora dr. Antona Medveda zadnja pot« je bilo navedeno, da je po končanem cerkvenem obredu zapel moški zbor Glasbene matice prvo kitico »Vigred«-i, dočim je drugo nadaljevalo pevsko društvo »Drava« ter, da je poslovilni »Blagor mu« zopet zapela »Drava«. V pojasnilo se nam sedaj sporoča, da obakrat ni bilo pevsko društvo »Drava«, temveč »Zveza pevskih društev«, v kateri so organizirani vsi pevski zbori mesta in bližnje okolice.

Prvi koncert katoliške omladine v Mariboru. Katoliška omladina v Mariboru priredi v nedeljo, 8. marca ob pol 6. uri zvečer prvi koncert godbe na pihala v društveni dvorani v Splavarski ulici. Na dnevnem redu so razen valčkov in koračnic tudi potpurije: Slovanski svet, Na Gorenjskem je fletno, Ob morju itd. Natančnejši spored objavimo v prihodnji številki. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Ljudska univerza. Mariborska ljudska univerza je razvila prav živo in zelo koristno delovanje. Gregorčičev večer v nedeljo je bil posebno dobro obiskan. V polni veliki dvorani so recitatorji-dijaki gimnazije izborno rešili svojo nalogo, posebno sta se pa odlikovala gg. Mlaker in Smerdu. Vsega priznanja vreden je tudi pevski zbor pod vodstvom g. Švajgerja, posebej solist Žolger in končno tudi godbena točka ob zaključku lepe prireditve. Tudi predavanje g. prof. Glaserja v pondeljek je bilo dobro obiskano. Slovenski stenografski tečaj Ljudske univerze se začne prihodnji pondeljek, dne 9. t. m., ob pol 7. uri zvečer, v mali kazinski dvorani. Sprejmejo se še novi udeleženci. Hrvatsko-srbski tečaj se pa vrši vsak torek in četrtek ob pol 7. uri zvečer, istotam. Pristopi se še lahko. Vsaka ura stane 2—3 din.

Gledališče. Danes, dne 4. marca: »Ksenija« in »Cav. musticana«, ab. B. — Četrtek, dne 5. marca: »Moloh«, ab. A kuponi

Redni občni zbor I. S. S. K. Maribor se vrši v četrtek, dne 19. marca 1925 ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Jadran« na Rotovškem trgu št. 2. Dnevni red običajen. Vsi člani se najljubše vabijo k polnoštevilni udeležbi. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor eno uro kasneje ob navzočnosti vsakega števila prisotnih članov. Prvotno na dan 21. marca določeni občni zbor je bil preložen na 19. marca, ker ponoči 22. marca naši igralci odpotujejo na tekmo. — Predsedstvo kluba.

Dobre ustanove za šolsko deco. Poleg Dijaškega doma posluje prav dobrodelno dnevno Zavetišče za šolarje. Pod nadzorstvom se učenci učijo in igrajo, po možnosti se jim pa tudi pomaga s hrano. Začelo se je tudi zdravniško preiskovanje šolarjev, kakor je v obč. svetu predlagal g. prof. Favai. Vsi učenci I. razredov so že zdravniško preiskani in bolni so obdržani v evidenci v svrhu brezplačnega zdravljenja pri mestnem fizikatu.

Podružnica Maribor Udruženja vojnih invalidov je imela preteklo nedeljo, dne 1. marca, svoj redni občni zbor, oziroma nadaljevanje istega, na katerem se je volil nov odbor. Istemu je prisostvoval kot delegat IO v Ljubljani tov. Benedik. Predsednikom je bil soglasno zopet izvoljen tov. A. Krepek, ki že od konca leta 1923 vodi v splošno zadovoljnost in nepristransko in vsem enako pravično mariborsko podružnico. Podpredsednikom podružnice je bil izvoljen tov. F. Geč, blagajnikom tov. A. Golež, odbornikom pa tov. M. Pravdič in tov. Kristina Mlekuš. Nadzorni odbor sestoji iz tov. I. Ašič, J. Fras in F. Savornik. Ker so v novem odboru možje, ki imajo smisel in tudi voljo za uspešno delo, lahko članstvo, t. j. vojni invalidi, vdove in sirote, pričakujejo, da imajo na čelu svoje organizacije prave voditelje. Pri njih težavnem in nad vse nehvaležnem delu jim je želeli kar največ uspeha.

V počaščenje spomina † g. dr. Antona Medveda so darovali Dijaški kuhinji v Mariboru gg. dr. Karl Koderman, odvetnik, 150 din.; dr. Anton Mulej, odvetnik, 50 din.; mariborski gimnazijci iz preostanka zbirke za venec 366.75 din. Prisrčna hvala!

KNJIŽEVNOST.

Ilmo Camelli: Izpovedi socialista. — Cirilova knjižnica XI. zvezek. Tiskala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Iz italijanskega izvirnika preložil J. R. S. — Po zgodovini svojega nastanka je to prav čudovita knjiga, ki je zbudila svojčas veliko pozornost med vsem kulturnim svetom in je preložena v več svetovnih jezikov. Delo »Dal Socialismo al Sacerdozio« — tako je izvirni naslov knjige — ni pesniška izmisljotina, temveč je velika pesem človekovega notranjega doživljanja, je izpoved brezverca tja do 29. leta njegove starosti, ko je prišel na svojem življenjskem potovanju do popolne sreče v Bogu, izven sveta. Pripovedovanje v knjigi pa je tako živo in pestro kakor da bereš najzanimivejši pustolovski roman, kar ločiti se ne moreš od nobene strani, pa bodisi zgodba o Turattiju in Bissolatu, o stavki poljskih delavcev, o nočni procesiji itd. V »Izpovedih« je pa tudi toliko zgodovinskih spominov na početke marxističnega socializma in njegovega razvoja v Italiji, da najdemo v njih marsikje ključ celo do tamkajšnjih današnjih razmer. Posebno draga pa bo Camellijeva knjiga vsem modernim razdvojenim, ponižnim in razžaljenim dušam, ker najdejo v nji svojega sovrstnika, in sicer kot zmaganega in zmagovalca. Camelli nas prišili, da gremo z njim skozi ves labi-

rint zmot in da mu sledimo mirno tja do njegove velike izpovedi: »Imej usmiljenje z menoj, o Gospod: daj mi svojo luč, bodi mi dober krmar! Prav zares, čudovita knjiga pisatelja, ki je brodil po vseh slasteh tega sveta, kjer je vsaka beseda napisana iz mesa in krvi same, povedana nam za na pot in v odrešenje. Zato bi bilo odveč še vsako posebno priporočilo, da si to novo knjigo treba pač nabaviti in jo s pridom prebirati, ker priporočila se knjiga že dovolj sama. Kljub precejšnji obsežnosti ji je cena 17 D in to s poštnino vred — zelo nizka; naroča se pa pri založnici Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Poslednji pozdrav v slovo.

† G. dr. Antonu Medvedu v imenu bivših njegovih zadnjih abiturientov. — M. Dr., Maribor.

Akordi* pogrebnih žalostink so izzveneli . . .

Z zlatom vezeni praporji so se sklonili kakor v neki bridkosti nad grobom, tudi orel se je nagnil in kakor bi hotel povesti razpeta svoja bronasta krila in omahnil nad globoko jamo, ki se je pogrezala vanjo krsta . .

Vzemi, zemlja, kar je tvojega — je zadrhtelo s trepetajočih ustnic . . .

Tako se je končala Tvoja zemeljska pot, dragi naš profesor, čislani gospod doktor!

Vsi njegovi hvaležni učenci, ki smo ga spremili na njegovi poslednji poti, smo bili ginjeni v globočino srca, v svesti si pač, da je legel v grob mož, ki nam ni bil le profesor, temveč tudi odkrit, iskren prijatelj. Zlasti pa je presunil njegov nagli odhod nas, ki smo bili zadnji izmed nepregledne vrste tistih, ki jih je blagi pokojni s čutečim srcem spremljal in z očetovsko roko vodil skozi leta nevarne mladosti. — S skrbni polnim pogledom se je poslovil takrat od nas, dajajoč nam še poslednje nauke za življenje pot . . . Credo, ora, audi, confitere! Ta refren, ki se je često ponovil v njegovi pesmi — pač menda vselej takrat, kadar mu je skrbna očetovska misel s strahom zatrepetala pred labirintom, ki se mora podati vanj odrasla mladina, iskajoča vsakdanjega kruha in sreče življenja, ki pa se je v njem tako lahko izgubiti — ta refren je bil tudi njegov poslednji poziv, ko se je približala ura ločitve in smo prestopili zadnji njegovi abiturientje prag življenja.

Nismo slutili takrat, da se bo ura njegove ločitve od mladine, a tudi od nas — saj smo se ga vedno radi spominjali — tako naglo in nepričakovano približala. In vendar — prišlo je tako, ni ga več med nami tega prijaznega, ljubeznivega, vedno vselega, nikoli potrtega ali omahujočega moža . . . Toda, duh njegov bo ostal med nami, živel bo v naših mislih in srcih dalje — nepozabni naš gospod doktor.

Koliko draguljev in zlata nam je natresel v naročje tekom let kot naš profesor in duhovnik-katehet! Kolikokrat nam je zabičaval z Gregorčičem: »Ne samo kar velela mu stan . . .« in poudarjal z istim pesnikom: »Visoko čislamo učenjaka, a više cenimo poštenjaka!« ter nas prosil s Slomšekom: »Pred Bogom otrok bodi, a v svet kot mož mi hodi!« — In koliko še drugega, temu podobnega, kdo bo naštel vse?

Skrbno in marljivo je gradil, v svesti si svojega važnega zidarskega poklica! Kdo ni opazil v njegovih očeh bolesi srca, če je videl, da se je začelo v stavbi, ki jo je gradil v trudu in ljubezni, ki je bila njegov up in njegova sreča, morebiti kje rušiti . . . ?

Čutil je pač svetost in vzvišenost svoje dolžnosti, svojega poslanstva med mladino . . . Vse njegovo delo je bilo odsev njegove plemenitosti, ljubezni do vsega plemenitega, povzdigajočega . . . Skušal nas je dvigniti, prikleniti nase, predvsem pa zasidrati globoko v naša srca temelje verskega prepričanja, napraviti iz nas ljudi, može dela in prepričanja . . . Način je imel poseben. Predočeval nam je veličastva krščanstva na raznih velikih vzornikih njegovih — občudovali smo ga pri tem zgodovinarja —, posebno pa — in tega ne bomo nikdar pozabili — nas je vpeljal v svetišče krščanske umetnosti in nas vodil po njegovih skrivnostnih hodnikih in dvorih. Vse to poleg tekočega študija, ki je v tako vabljivem okviru pridobil na zanimivosti.

Bratje, tovariši! Perišče prsti, ki smo jo pravkar stresli na njegov tihi dom, je bila znak poslednjega slovesa od bivšega nam profesorja in prijatelja, gospoda doktorja! On je odšel po plačilo za delo svojega življenja, ki je bilo posvečeno Bogu in mladini. Mi ga bomo nedvomno ohranili v trajnem in hvaležnem spominu. A ta hvaležnost bo dobila najlepšega izraza v tem, če bomo ohranili njegove besede v svojem srcu in jih v življenju upoštevali. Potem je naloga drugega nam doktorja izpolnjena v najpopolnejšem obsegu, potem je dosegel tisto, kar je večkrat posredno označil kot vroče želje svojega srca.

Sodales, mu li hočemo storiti to ljubav?

Če prodajate hiše, posestva, oddajate trgovino, gostilno, posojilo, javite naslov »Posredovalcu«, informativni in posredovalni bureau, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Triletno deteljno seme, garantirano čisto, pošilja vsako množino, 1 kg za 35 din.: R. Vračko, Ptuj. 71 6-1

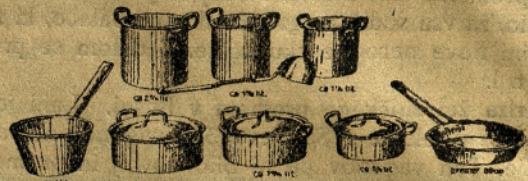
Erfurtska semena, zelenjadna in cvetlična, ter razne zgodnje sadike dobite v vrtnariji I. Jemec, Maribor, Razlagova ulica 11, in na Glavnem trgu, stojnica. 76 5-1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

POZOR!

Samo 300 D franko nadom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija; snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

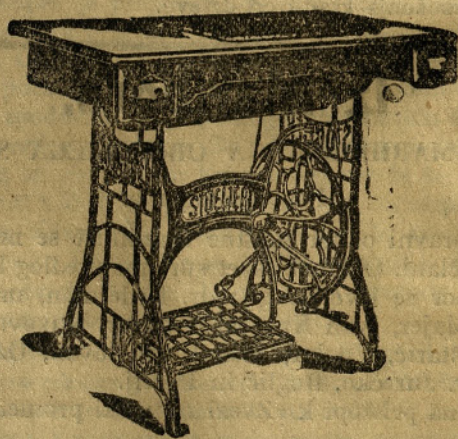


Kovinska industrija INŽ. J. & H. BUHL, Maribor, S.H.S. (Metallindustrie) Aleksandrova cesta št. 6.

Posode držijo in to gornja vrsta od leve na desno po ca 2½, 1½ in 1¼ litra in spodnja vrsta po ca 1, 1½, 1½, 1½ litra, ponev ima 20 cm premera. Naročite takoj, ker ne vemo, ako nam bodo razmere dovolile, vzdržati trajno to ugodno ponudbo.

Cenik brezplačno. Inserirati priložiti. Ako ne ugaja, se vzame radevolje nazaj.

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroj



15 letno jamstvo!

15 letno jamstvo!

s pogrezljivim transporterjem (glabeljc). Z odnosnim premikom, je pripravljen za šepanje, vezenje ali šivanje.

LJUDOVIK BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.



Klobuke, dežne plašče

od 300.— D. naprej, perilo, čevlje, dežnike, nogavice i. t. d. priporoča najceneje

Jakob Lah,
Maribor, Glavni trg št. 2.

Pijanost ozdravi

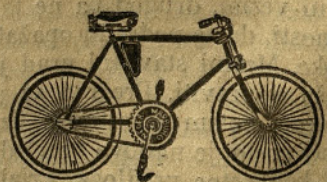
hitro, brez vednosti pijanca »Abstinental.« Steklenice po 30, 50, 80 in 140 din., ako se plača naprej po priporočnem pismu in še 20 din. za zamot in poštnino.

Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrie m. b. H., Wien XIII 2, Wissgrillgasse 5.

I. tovarna šivalnih strojev in koles

FRANC NEGER,
MARIBOR, Slovenska ulica št. 29.

Tovarniško skladišče: Vetrinjska ul. 17.



PFAFF-ovi šivalni stroji za domačo in obrtno uporabo, za gačenje in umetno vezenje.

POPRAVILA vseh sistemov šivalnih strojev in koles točno in najceneje.

ZALOGA vseh sestavnih delov za šivalne stroje, šivank in olja.

Širite „Našo Stražo“!